

Sygn. akt V CSK 524/12

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa A. S. i in. ,

przeciwko L. K.

o zachowek,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 sierpnia 2013 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w C.

z dnia 12 czerwca 2012 r.,

odrzuca skargę kasacyjną; zasądza od pozwanej tytułem kosztów postępowania kasacyjnego kwoty po 600 zł (sześćset) na rzecz A. S. i T. S., kwoty po 1200 zł (jeden tysiąc dwieście) na rzecz J. L. i G. R. oraz kwotę 300 zł (trzysta) na rzecz M. K.

Uzasadnienie

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w C. oddalił apelację pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w C. z dnia 16 lutego 2012 r., którym zasądzono od pozwanej na rzecz powodów: A. S. kwotę 9930,55 zł, T. S. kwotę 9930,55 zł, M. K. kwotę 4965,27 zł, J. L. kwotę 13240,74 zł, G. R. kwotę 13240,74 zł tytułem zachowków, z ustawowymi odsetkami odnośnie każdej z tych kwot od dnia 6 sierpnia 2010 r. Pozwana wniosła skargę kasacyjną, w której wskazała jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 51308 zł, stanowiącą sumę kwot zasądzonych każdej z powódek.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dopuszczalność skargi kasacyjnej od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie o prawa majątkowe, uzależniona została od wartości przedmiotu zaskarżenia, określonej w art. 398² k.p.c. W odniesieniu do wymienionych rodzajów orzeczeń wydanych w sprawach cywilnych, według stanu prawnego obowiązującego do dnia 3 maja 2012 r., mającego zastosowanie w sprawie, wartość ta oznaczona została na kwotę co najmniej 50000 zł. W razie podmiotowej kumulacji po stronie powodowej lub pozwanej wartość praw lub zobowiązań dotyczących każdego podmiotu podlega zliczeniu jedynie w przypadku łączącego ich współuczestnictwa materialnego; istnienia pomiędzy nimi więzi o charakterze materialnoprawnym. Nie dochodzi do tego w wypadku współuczestnictwa formalnego, które w istocie stanowi połączenie w jednej sprawie samodzielnych roszczeń lub zobowiązań każdego podmiotu. Zgodnie z art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c. do współuczestnictwa formalnego dochodzi, gdy w charakterze powodów lub pozwanych występuje kilka osób, a przedmiot sporu stanowią roszczenia lub zobowiązania jednego rodzaju, oparte na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej, jeżeli ponadto właściwość sądu jest uzasadniona dla każdego z roszczeń lub z zobowiązań z osobna, jak też dla wszystkich wspólnie. Na odrębne traktowanie każdego współuczestnika formalnego wskazuje również art. 4 ust. 1 u.k.s.c., przewidując obowiązek uiszczenia opłaty sądowej oddzielnie od swojego roszczenia lub zobowiązania.

Współuczestnictwo osób dochodzących roszczeń o zachowek jest współuczestnictwem formalnym, nie zachodzi pomiędzy nimi więź o charakterze materialnoprawnym, łączy je natomiast jednorodność samodzielnych roszczeń oraz jednakowa podstawa faktyczna i prawna. Takie zapatrywanie wyrażone zostało również w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 r., II CZ 143/11, niepubl. i z dnia 23 maja 2012 r., II CSK 705/11, niepubl., które podziela Sąd Najwyższy w rozpatrywanej sprawie, jako odpowiadające istocie uprawnień i zobowiązań wynikających z prawa do zachowku.

Zakres zaskarżenia objęty skargą kasacyjną pozwanej dotyczy zasądzenia na rzecz powódek wskazanych kwot, które zostały przez nią zliczone, podczas gdy świadczenie przyznane każdej z powódek jest niższe od 50000 zł. Błędnie zatem pozwana określiła wartość przedmiotu zaskarżenia, którą jest wartość każdego ze świadczeń zasądzonych prawomocnie w odniesieniu do każdej z powódek.

Z tych przyczyn skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna, na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. Na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy na tym etapie postępowania, stosownie do art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy zasądził na rzecz powódek koszty postępowania kasacyjnego odpowiednio do kwestionowanej wartości ich świadczeń.